

Justitsministeriet

Dato: 13. november 2008

Dok.: MNJ40665

Sagnr.: 2008-3061/1-0050

Udkast til tale til brug for mødet den 13. november 2008 i Folketingets Retsudvalg forud for rådmødet (retlige og indre anliggender) den 27. og 28. november 2008

Om to uger er der rådmøde om retlige og indre anliggender i Bruxelles, og udvalget har som sædvanligt modtaget et samlenotat om dagsordenens væsentligste sager.

Som udvalget sikkert har konstateret, er der tale om en ganske omfattende dagsorden. Jeg vil derfor koncentrere mig om de vigtigste sager på dagsordenen, men I er naturligvis meget velkomne til også at stille spørgsmål om de punkter, som jeg ikke selv kommer ind på.

Alle sagerne forelægges til orientering her i Retsudvalget, men jeg kan nævne, at to af sagerne – **dagsordens-**

punkterne 4 og 14 – forelægges med henblik på forhandlingsoplæg i Europaudvalget i morgen.

Dagsordenspunkt 4 handler om et forslag til forordning om underholdspligt, som har været nævnt for udvalget et par gange. På det kommende rådsmøde forventes medlemsstaterne at kunne blive enige om de sidste detaljer. Herefter vil forslaget kunne vedtages som et a-punkt på et senere rådsmøde, muligvis allerede i december 2008.

Forslaget til forordning regulerer en række processuelle spørgsmål i grænseoverskridende sager om underholdspligt. Det drejer sig især om regler om international kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse, fri proces og administrativt samarbejde. For en nærmere gennemgang af indholdet af disse regler henviser jeg til samlenotatet. Jeg vil dog gerne understrege, at forslaget hverken indeholder materielle regler om fastsættelse af underholdspligt eller om størrelsen af et underholdsbidrag.

Forslaget er omfattet af det danske forbehold om civilretligt samarbejde, og Danmark deltager derfor ikke i vedtagelsen af forslaget. Som bekendt følger det også af forbeholdet, at forordningen ikke vil være bindende for Danmark efter vedtagelse.

Grænseoverskridende sager om underholdsbidrag er i dag reguleret i Bruxelles I-forordningen, som generelt regulerer civile sager. Under de afsluttende forhandlinger om forslaget om forordningen om underholdspligt er det blevet præciseret, at forslaget på nærmere angivne områder ændrer reglerne i forhold til Bruxelles I-forordningen. Det kan lægges til grund, at reglerne om international kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse og fri proces i forslaget vil træde i stedet for regelsættene herom i Bruxelles I-forordningen for så vidt angår afgørelser om underholdsbidrag.

Parallellaftalen mellem Danmark og Fællesskabet om Bruxelles I-forordningen om gensidig anerkendelse og

fuldbyrdelse af retsafgørelser forpligter Danmark til at meddele Kommissionen inden 30 dage efter vedtagelsen, om Danmark vil gennemføre de nævnte ændringer. Vil Danmark ikke gennemføre ændringer til forordningen, betragtes parallelaftalen som udgangspunkt som opsagt.

Regeringen agter at meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre de ændrede regler for så vidt angår underholdsbidrag. Det er baggrunden for, at sagen er sat på dagsordenen til forhandlingsoplæg.

Forordningen indfører en mere effektiv inddrivelse af underholdsbidrag i grænseoverskridende situationer end de gældende instrumenter.

Navnlig fjernes nogle af de barrierer, der i dag gør det besværligt at inddrive underholdsbidrag i en medlemsstat på grundlag af en afgørelse fra en anden medlemsstat.

Meningen er, at en afgørelse fra en anden medlemsstat umiddelbart skal anerkendes og fuldbyrdes på samme måde som en afgørelse, der er truffet i den medlemsstat, hvor fuldbyrdelsen skal ske. Fuldbyrdesstaten vil således ikke længere kunne afvise at anerkende afgørelsen under henvisning til, at afgørelsen f.eks. strider mod ordre public. De særlige gennemførelsesprocedurer, der kaldes eksekvaturprocedurer afskaffes med andre ord ved forordningen.

Det er imidlertid en betingelse for at afskaffe disse procedurer, at den afgørelse, der skal fuldbyrdes, er truffet i en medlemsstat, der har tilsluttet sig Haagerprotokollen fra 2007 om lovvalg i sager om underholdsbidrag. Fællesskabet vil tilslutte sig denne protokol, men tilslutningen vil ikke omfatte Danmark, Storbritannien og Irland.

Regeringen har endnu ikke taget stilling til, om Danmark bør tilslutte sig lovvalgsprotokollen, men agter at gøre det inden for den nærmeste fremtid og orientere Folke-

tinget herom. Hvis Danmark ikke tilslutter sig lovgivningsprotokollen, vil danske afgørelser fortsat skulle gennemgå en anerkendelsesprocedure for at kunne fuldbyrdes i andre medlemsstater. Denne procedure er dog mere smidig end den, der anvendes i dag.

Et andet vigtigt element i forslaget er nye gunstige regler om fri proces. Disse regler vil begrænse omkostningerne ved at fuldbyrde danske afgørelser i udlandet.

Gennemførelsen af de nye regler vil ikke kræve vedtagelse af ny lovgivning, da justitsministeren ifølge loven om Bruxelles I-forordningen er bemyndiget til at bestemme, at loven med de nødvendige ændringer finder anvendelse på ændringer af Bruxelles I-forordningen, som Danmark tiltræder.

Dagsordenspunkt 14 drejer sig om nogle rådskonklusioner om Schengen-evaluering af Schweiz og vedtagelse

af en rådsafgørelse om fuld anvendelse af Schengen-reglerne i Schweiz.

Der blev tilbage i 2004 indgået en aftale mellem EU og Schweiz med det formål, at der åbnes op for muligheden for, at Schweiz kan blive omfattet af Schengen-samarbejdet. Siden da og navnlig i det sidste lille års tid har Schweiz været undergivet en særdeles grundig evalueringproces inden for områder som databeskyttelse, politisamarbejde, visumudstedelse, luftgrænsekontrol og det såkaldte Schengen-informationssystem for at vurdere, om Schweiz lever op til de krav, der stilles for at blive omfattet af Schengen-samarbejdet. Der er gennemført besøg af eksperter fra de nuværende Schengen-lande, som inden for de nævnte områder har undersøgt forholdene i Schweiz.

På den baggrund lægges der op til, at Rådet konkluderer, at evalueringen har været tilfredsstillende, og at Schweiz

er klar til at være omfattet af Schengen-reglerne i fuldt omfang.

Det er regeringens opfattelse, at man fra dansk side bør tilslutte sig rådskonklusionerne og medvirke til, at Rådet træffer afgørelse om fuld anvendelse af Schengen-reglerne i Schweiz.

Jeg vil herefter vende mig mod nogle af de sager, som forelægges til orientering.

Dagsordenspunkt 5 drejer sig om et forslag til en mindre justering af pasforordningen fra 2004. Forslaget, som tidligere har været forelagt for udvalget, forventes sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde med henblik på en orienterende drøftelse.

Pasforordningen indeholder i dag en pligt til at afgive fingeraftryk til brug for pas, der udstedes efter den 28. juni 2009. Formålet med ændringsforslaget er bl.a. at

undtage visse personer fra pligten til at afgive fingeraftryk. Det gælder dels personer, som fysisk slet ikke kan afgive fingeraftryk, f.eks. på grund af amputationer, dels børn under seks år. Med hensyn til børnene har det vist sig, at man ikke kan foretage en sikker identitetskontrol på baggrund af små børns fingeraftryk, og børns fingeraftryk forandrer sig i øvrigt over tid. Dog lægges der op til, at medlemsstaterne nationalt kan vælge alligevel at optage små børns fingeraftryk i pas. Herudover lægger forslaget op til, at hver person skal have sit eget pas, og at børn altså ikke skal kunne optages i forældrenes eller andre voksnes pas. Det er en ordning, vi allerede har indført i Danmark.

Som følge af Protokollen om Danmarks stilling deltager Danmark ikke i vedtagelsen af forslaget, og en vedtaget forordning på området vil ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. Men da forslaget er en videreudvikling af Schengen-reglerne, skal Danmark inden seks måneder fra forslagets vedtagelse træffe afgørelse

om, hvorvidt man vil gennemføre reglerne i national ret, ligesom man i sin tid gennemførte pasforordningen.

Fra dansk side er man positiv over for forslaget til ændring af pasforordningen og vil tage en vedtagelse af forslaget til efterretning. Man agter også fra dansk side at meddele, at man – i tilfælde af forslagets vedtagelse – vil gennemføre reglerne i dansk ret.

Dagsordenspunkterne 6, 7, 9 og 12 vedrører forskellige aspekter af indsatsen mod bekæmpelse af terrorisme.

Det drejer for det første om en håndbog om forebyggelse mod voldelig radikalisering, som kan anvendes til inspiration for ansatte i fængsler med henblik på tidligt at opdage og forebygge radikalisering. Herudover drejer det sig om en ajourføring af den gældende strategi og handlingsplan til bekæmpelse af radikalisering og rekruttering til terrorisme. Strategien og handlingsplanen blev vedtaget af stats- og regeringscheferne på mødet i Det Europæ-

iske Råd den 17.-18. juni 2004 og blev første gang ajourført i begyndelsen af 2007 under tysk formandskab, og der lægges nu igen op til en revision af de nævnte dokumenter.

Formandskabet forventes desuden at give en orientering om det såkaldte ”Check the web” projekt, der indebærer, at medlemsstaterne på frivilligt grundlag overvåger hjemmesider på Internettet og via en informationsportal i Europol deler de indsamlede informationer og erfaringer med andre medlemslande. Det forventes endelig, at formandskabet vil orientere om EU’s handlingsplan om øget sprængstofsikkerhed.

Formandskabet lægger på den baggrund op til nogle samlede konklusioner om terrorisme, der navnlig henviser til de nævnte initiativer.

Dagsordenspunkt 8 handler også om terrorisme. I tilknytning til gennemførelsen af den nævnte handlingsplan

om bekæmpelse af radikalisering og rekruttering til terrorisme forventes det, at EU's antiterrorkoordinatør, Gilles de Kerchove, vil præsentere en halvårlig statusrapport for indsatsen mod terrorisme.

Dagsordenspunkt 10 drejer sig om et forslag til rådskonklusioner om etablering af en mekanisme til tidlig opdagelse af personer med forbindelse til terrorisme eller organiseret kriminalitet forud for indrejse i Schengenområdet. Efter Schengen-konventionen kan medlemslandene foretage indberetning af personer til Schengeninformationssystemet med henblik på såkaldt diskret overvågning eller målrettet kontrol. Disse oplysninger tilgår alene politi- og sikkerhedsmyndighederne i medlemslandene, det vil for Danmarks vedkommende navnlig sige Politiets Efterretningstjeneste. Med rådskonklusionerne er det tanken, at mulighederne for at etablere en ordning, hvorefter oplysninger om visum-ansøgere overføres fra visum-myndighederne til de nævnte sikkerhedsmyndigheder, skal undersøges nærmere eventuelt

med henblik på at fastsætte retsakter herom. Hvis en sådan ordning etableres, kan det i visse tilfælde på et tidlige tidspunkt end i dag opdages, om en person, der er indberettet til Schengen-informationssystemet med henblik på diskret overvågning eller målrettet kontrol, kan forventes at ville indrejse i Schengen-området.

Med udkastet til rådskonklusioner foreslås det, at der gives udtryk for, at der er behov for at se nærmere på mulighederne for en sådan mekanisme, og der lægges endvidere op til, at det skal undersøges, i hvilket omfang der er behov for at fremsætte konkrete forslag til retsakter med henblik på gennemførelse af den nævnte ordning. Vi er fra dansk side generelt positive over for udkastet til rådskonklusioner. Hvis rådskonklusionerne bliver vedtaget, vil Danmark følge det videre arbejde med initiativet tæt.

Dagsordenspunkt 13 vedrører Schengen-informationssystemet. Som det fremgår af det oversendte samlenotat,

vil formandskabet orientere om status for arbejdet med SIS II. Arbejdet med at udvikle anden generation af Schengen-informationssystemet har været præget af en række tekniske vanskeligheder. Efter den nuværende tidsplan forventes overgangen til SIS II at finde sted i september 2009. Om denne tidsplan holder vil vise sig i den kommende tid. Danmark vil nøje følge sagen, og det er utvivlsomt ikke sidste gang, at udvalget kommer til at høre om sagen.

Den næste sag, som jeg vil fremhæve, er **dagsordenspunkt 15** om et forslaget til et europæiske system for pasageroplysninger, der jo normalt omtales som PNR-systemet.

Udvalget er tidligere blevet orienteret om, at det var forventningen, at der på rådmødet i november skulle fastlægges enighed blandt medlemsstaterne om ordningens grundlæggende elementer.

Der er imidlertid nu alene forventningen, at formandskabet på det kommende rådmøde vil fremlægge en rapport om status for forhandlingerne om ordningens grundlæggende elementer med henblik på drøftelse.

Under fransk formandskab har forhandlingerne været koncentreret omkring en række af ordningens grundlæggende elementer, herunder ordningens anvendelsesområde og formål samt databeskyttelsesspørgsmål.

Efter de seneste drøftelser af ordningens grundlæggende elementer tegner der sig ikke en ordening, der adskiller sig væsentligt fra Kommissionens oprindelige forslag, som udvalget tidligere har modtaget.

På et af ordningens centrale punkter synes medlemslandene dog at være ved at samle sig om en ændring, og det gælder afgrænsningen af, hvilke kriminalitetsformer styret skal kunne bruges til. Det oprindelige forslag omfattede terrorisme og organiseret kriminalitet, men det

tyder på, at der kan opnås enighed om at udvide anvendelsesområdet til også at gælde ”anden alvorlig kriminalitet”.

Fra dansk side er vi grundlæggende meget positive over for etableringen fælles EU-regler på området, da det er vores opfattelse, at systematisk anvendelse af PNR-oplysninger vil kunne udgøre et effektivt bidrag til forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet. Som tidligere tilkendegivet over for udvalget vil Danmark derfor også være positiv over for en eventuel udvidelse af forslaget, så det også dækker ”anden alvorlig kriminalitet”.

Herudover synes der også at tegne sig et billede af mindre ændringer af forslaget. De seneste drøftelser peger bl.a. i retning af, at opbevaringsperioden for PNR-oplysninger vil blive kortere end den opbevaringsperiode, der er fastsat i Kommissionens forslag. De seneste forhandlinger tyder endvidere på, at forslaget til rammeafgørelse vil komme til at indeholde særlige regler om per-

sondatabeskyttelse i relation til behandling af PNR-oplysninger.

Men som nævnt forventes det altså alene, at formandskabet på rådsmødet fremlægger en rapport om status for forhandlingerne af ordningens grundlæggende elementer, og der vil efterfølgende være en generel drøftelse.

Dagsordenspunkt 18 handler om udkast til en rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på beslutninger om varetægtsurrogater mellem EU's medlemslande. Udvalget blev kort orienteret om sagen forud for det seneste rådsmøde under overskriften rammeafgørelsen om den såkaldte ”europæiske kontrolordre”. Siden sidst er titlen ændret, således at det lidt misvisende ord ”kontrolordre” er udgået, og i stedet bruges nu udtrykket ”gensidig anerkendelse af varetægtsurrogater”.

Forslaget hviler på princippet om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af strafferetlige afgørelser, som jo kendes fra en række andre rammeafgørelser, f.eks. rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

Forslaget er på nogle punkter ret teknisk, og jeg skal kort forsøge at redegøre for hovedlinjerne i forslaget.

Et varetægtsurrogat er en foranstaltning, der pålægges som et alternativ til, at en person varetægtsfængsles. Det kan f.eks. være en beslutning om, at en person på bestemte tidspunkter skal henvende sig til en myndighed eller, at den pågældende ikke må opholde sig bestemte steder.

Forslaget tager sigte på tilfælde, hvor en person bosat i et medlemsland under et ophold i et andet EU-medlemsland bliver mistænkt for at have begået et kriminelt forhold, og hvor det besluttes, at vedkommende – i stedet for at blive varetægtsfængslet – skal være undergivet et vare-

tægtssurrogat indtil det tidspunkt, hvor der kan gennemføres en straffesag.

Med forslaget åbnes der mulighed for, at myndighederne i det medlemsland, hvor den pågældende har bopæl, overtager forpligtelsen til at føre tilsyn med varetægtssurrogatet, hvilket betyder, at vedkommende har mulighed for at vende hjem til sit bopælsland, hvis han også selv ønsker det. På det tidspunkt, hvor der skal gennemføres en straffesag mod personen, skal den pågældende imidlertid som udgangspunkt vende tilbage til det land, hvor vedkommende er mistænkt for at have begået en forbrydelse.

Udgangspunktet efter forslaget er, at personen rejser frivilligt tilbage til dette land. Hvis den pågældende imidlertid overtræder vilkårene for et varetægtssurrogat, og det indebærer, at vedkommende skal sendes tilbage til det land, hvor straffesagen mod den pågældende skal gennemføres, udleveres personen som udgangspunkt efter

reglerne i rammeafgårelsen om den europæiske arrestordre.

Det er vigtigt – og noget som vi fra dansk side undervejs i forhandlingerne har lagt stor vægt på – at notere sig, at forslaget ikke indeholder regler om, hvornår en medlemsstat er forpligtet til at udstede en beslutning om anvendelse af varetægtsurrogat. Det afgøres alene efter lovgivningen i de enkelte medlemslande.

Forslaget indeholder regler om, hvornår et medlemsland skal eller kan anerkende et varetægtsurrogat, som er pålagt i et andet medlemsland.

Alle de varetægtsurrogater, som medlemslandene har pligt til at acceptere, er foranstaltninger, som vi kender i dansk lovgivning. Efter forslaget kan medlemslandene på frivillig basis acceptere visse andre varetægtsurrogater.

Forslaget indeholder endvidere en række detaljerede regler, som jeg ikke skal komme nærmere ind på, men i ste-

det henviser til det samlede notat, som er blevet sendt over til udvalget.

Lad mig give et konkret eksempel for at anskueliggøre, hvad forslaget betyder i praksis:

En person, der bor i Danmark, tager på ferie i Portugal og bliver i den forbindelse mistænkt for at have begået en forbrydelse. De portugisiske myndigheder skønner, at det ikke er nødvendigt, at personen varetægtsfængsles, men den pågældende undergives i stedet et varetægtsurrogat, der f.eks. indebærer, at vedkommende skal give møde hos politiet på bestemte tidspunkter. De portugisiske myndigheder kan – efter samtykke fra den pågældende – anmode danske myndigheder om at overtage tilsynet med vedkommende. Hvis de danske myndigheder anerkender en sådan anmodning efter forslagens nærmere regler herom, kan den pågældende rejse hjem til Danmark, og vedkommende skal således give møde hos det danske politi på bestemte tidspunkter. Når der på et senere tidspunkt i

Portugal skal gennemføres en retssag mod den pågældende, skal vedkommende som udgangspunkt rejse tilbage til Portugal for at deltage i retssagen.

En tidligere udgave af forslaget blev præsenteret under portugisisk formandskab, og i den forbindelse var vi fra dansk side ganske kritiske over for forslaget. Forslaget har siden undergået betydelige ændringer, og det er nu mere smidigt og nemmere at håndtere for myndighederne i praksis, og vi kan derfor fra dansk side tilslutte os forslaget.

Sagen har været højt prioriteret af det franske formandskab, som arbejder hårdt på at opnå politisk enighed om forslaget på rådsmødet, og det ser ud til at kunne lykkes.

Jeg skal for god ordens skyld nævne, at vi fra dansk side vil opretholde et parlamentarisk forbehold efter grundlovens § 19, stk. 1, da en gennemførelse af rammeafgørelsen i givet fald vil kræve ændringer i dansk lovgivning.

Dagsordenspunkt 19 drejer sig om udkast til rådskonklusioner om et varslingssystem for børnebortførelser. Efter de foreslåede konklusioner opfordres medlemslandene til at indføre og udvikle nationale mekanismer eller anvende allerede eksisterende ordninger til varsling af offentligheden ved bortførelse af børn. Vi har haft meget kort tid til rådighed til at studere forslaget, men fra dansk side er vi overvejende positive over for initiativet, der kan medvirke til, at offentligheden i alle EU-medlemslandene hurtigst muligt bliver bekendt med, at et barn er blevet bortført.

Dagsordenspunkt 31 drejer sig om rammeafgårelsen om racisme og fremmedhad, som er til formel vedtagelse. Punktet blev i sidste øjeblik sat på dagsordenen, og det har derfor været nødvendigt at sende et supplerende samlenotat over til udvalget. Der blev tilbage i begyndelsen af 2007 opnået politisk enighed om rammeafgårelsen, og punktet er alene sat på dagsordenen med henblik på, at en

række lande kan hæve deres parlamentariske forbehold.

Det er for Danmarks vedkommende allerede sket.

Det var den sidste sag fra dagsordenen, som jeg selv vil fremhæve, men som sagt svarer jeg naturligvis også på spørgsmål om de andre sager på dagsordenen.

Tak.